

HRVATSKA RIEČ

PREDPLATA: ZA ŠIBENIK DONAŠANJEM U KUĆU TE ZA AUSTRO-UGARSKU
POŠTOM NA MJESEK K 125, ZA TROMJESEK K 375 POLUGODIŠNJE I GO-
DIŠNJE RAZMJERNO. — ZA INOZEMSTVO K 15 I POŠTARINA. — PLATIVO
I UTUŽIVO U ŠIBENIKU.

POJEDINI BROJ 10 PARA.

JUTARNJI LIST
IZLAZI SRIEDOM, PETKOM I NEDJELJOM

Telefon br. 31. — Čekovni račun 71.049

UREDNIČTVO I UPRAVA „HRVATSKE RIEČI“ NALAZE SE U „HRVATSKOJ TI-
SKARI“ (Dr. KRSTELJ I DRUG.) — RUKOPISI NE VRAĆAJU SE. — NEFRAN-
KIRANA SE PISMO NE PRIMAJU.

OGLASI PO CIJENIKU.

Škandali u dalmatinskoj upravi.

Ovo što se događa u Dalmaciji, protiv nas pravaša, prevrću svaku mjeru ustrpljenja. Zakoni upravo cinički stavljaju se pod noge, i mješte zakonitog poredka odskače samovolja i korupcija.

Imamo pred očima rješidbe mješovitog povjerenstva vrhu utoka protiv obćinskih izborima. Činjenica je, da su rješidbama toga povjerenstva pogodjene upravo pravaške ogromne većine u Opuzenu, Imotskome, Visu i Rabu. Uništena su izbiri u Imotskom, Rabu i Opuzenu, radi neobdržavanja zakonom propisanih formalnosti, a u izborima viškim, da se pravašku većinu prikaže manjinom, uračunati su u prilog naših protivnika i glasovi sa krivotvorenjom punomoćju.

A tko je počinio one propuste na formalnostima u Opuzenu, Imotskome i Rabu?

U Opuzenu formalnu pogrešku, što u dva mala zaselka ne bijahu oglašeni izbiri, počinio protivnici pravaša. U Imotskoj počinila je pogreška šarenjačka obćinska uprava. U Rabu iste je pogreške navlaže počinila utvaraška Tončić-Tudorin-Galzignova obćinska uprava. Pravaši su u sve tri obćine u obćinskim izborima izneli ogromne većine, ali je huncutsko razpoloženje protivnika znalo već unaprijed naći načina, da te zakonite ogromne većine obori radi propusta jedne formalnosti, koji sami počinise.

Mješovito je povjerenstvo moralo uzeti u obzir ove okolnosti te svojom rješidbom pogoditi ne zakonitu većinu nego one koji su u zlonamjernoj nakani izvršili takav propust. Mješovito je povjerenstvo moralo one zločince staviti na obćuzeničku klupe, a ne stavljati u nove kušnje ogromnu većinu naroda. Jer, kako ćemo doći, ako se u ovom pravcu bude dalje radilo, izigravajuć na ovakav nepošten način volju naroda?

Jedan dokument, koji je izišao na svijetlo, dokazuje da su u ovakve nedostojne smicalice bili upleteni i članovi mješovitog povjerenstva. Ujedno taj dokument naviešta nam, da se utvaraško-demokratski intriganti spremaju, da u savezu sa nekim članovima mješovitog povjerenstva, i dalje izigravaju zakon i zakonite većine.

Tajnik obćine Raba pisao je ovo dana umirovljenom namjesticnom predsjedniku Tončiću pismo koje glasi:

„Velecijenjeni Gospodine!

Kako sam predvidio, a više puta iztaknuo, uništenjem izbora bez odgode za obnovu istih, pogoršana je za nas situacija, jer je i prvo tielo u očitog pogibelji. Uoči sam riješenja i g. dr. Macchiedu brzojavio: „Molim odgodite rješidbe ili potvrdite“. Bi li bilo vrijedno stvoriti ponovno uzroke uništenju? Umoliti Vas, ako je moguće, da dodjete amo, jer je apsolutno nužno i u moralnom pogledu dobiti prvo tijelo; poslije se nadam tvrdo, da će prilike okrenuti na bolje.

Usudujem se pisati Vam u velikoj hitnji; izbiri su urečeni najdaleko do 15/12; predloženi su sa strane upraviteljstva dani 5, 6 i 7 ili 12, 13 14/12.

Molim Vas, ima li se sada birati sesede časti, ili to pravo pristoji budućem obćinskom zastupstvu? Ovo je važno za budućnost.

Uz najdublje poštovanje

Galzigna.

Moguće, da bi g. Kušar mogao uspeti kada bi predložio Bakoti u interesu budućnosti Raba, da se sporazumi u smislu, da Vi budete načelnik, a on 1. prisjednik“.

Iz ovog pisma proizlazi, da su uzroci uništenju izbora umjetno i namice bili stvoreni, ili je utvaraško-demokratska klika na Rabu lažno posvjedočila, da izbiri nisu bili oglašeni; u jednom i drugom slučaju počinila je djelo kažnjivo.

Proizlazi nadalje, da su ove prevare počinjene u dogovoru s jednim članom mješovitog povjerenstva, dr. Macchiedom, s kojim je bio sigurno suglasan i drugi izaslanik Zemaljskog Odbora u onom povjerenstvu, i da je svim tim izbornim prevarama i smicalicama kumovao bivši namjesticni predsjednik Tončić.

Proizlazi napokon iz ovog pisma, da je ona utvaraško-demokratska banda pripravna ponovno umjetno stvoriti uzroke uništenju izbora, e da tako i opet spriječiti izraz zakonite ogromne većine onog pučanstva.

Mi se ovdje nećemo upuštati u razmatranja, kakovu svjetlost baca ovo pismo na političku upravu u Dalmaciji, kojoj je nedavno na čelu bio čovjek koji je kum, a valjda i nadahnitelj, gore izloženih izbornih prevara. Nećemo se pozabaviti niti sa onom gospodom na Zemaljskom Odboru,

ježiti. Tko će sada kome usta zašiti i začepiti, kad vrućina satura?

A i je vatra, što je Bog dao! Vazduh se, bi reći, zapalio i plamsa ko na žeravi jaka rakija. Valovi se zraka, gorske su nemani i klisure, zglusli, valjaju se i jedan preko drugoga svaljuju i kotrljaju, da ne možeš kroza nje zdravom zjenicom prozrijeti i stojo do sloja prozračno, što se naslagalo i nebo pridušilo.

Pred očima ti igraju i titraju žive iskre i bodu ih varnice; sinjiva i sivasta magia sunčanih naslagaja polegla i svojom zasvjetljivom, da neda u se gledati, koprenom zakrila svu okolicu u zasež, i pod njezinom se težinom zadakala ko progonojen zec izpred šlekanja lovne vižladi. Izmorena se priroda bori sa prisnamicom, da ne bi, da ju je teška sučija napala, ovako i ovaliko očajala. Nit otkuda žarke ni jarke, što bi rekla Janja Božina.

Bi zar, pirneto bi vjetar, a za njim bi i zeleno, nu smeđeno i naborano lišće klijena i graha izpred mojih kućnih vrata. Ali koja hvajda, kad žerava sve i svaku sučivila, pa se nikako, da ti je lavlja snaga, ni oteži, ni životom okititi . . . Kad niasam za vas, a ja ću se prometiati na druge strane, ali se sama sebe ne ću sramiti . . . na pozlaku je jedva čujnice začavlja on svojim

koji u svom djelovanju pokazuju da nemaju srama. Prevelik je smrad iz tog dna života. Jedno ćemo ipak reći i to političkoj vlasti.

Mi mislimo, da je dužnost političke vlasti bditi da ovakvih izbornih prevara ne bude, i providjeti na vrijeme, da svim zakonskim propisima bude udovoljeno, e da se ne dogodi da se uništavaju pravaške ogromne većine samo za to, jer se utvara-demokratim hñe izbornih smicalica i prevara. U ovim slučajevima bjelodano izbija, kako se stranku pravaša hoće staviti izvan zakona, pa mi upozorujemo nadležne faktore, da će i pravaši iz takovog postupanja znati povući posljedice.

Iz hrvatskih zemalja.

Jedna komedija.

Koalicionaši htjeli su putem jedne skupštine u Beču angažirati javnost Austrije za se. U to ime dolazio je Dr. Lorković i k samim pravaškim i slovenskim zastupnicima koje je prije znao kritirati najpogrdnijim imenima. Ta je skupština imala biti nekakva demonstracija proti političkom terorizmu u Hrvatskoj.

Ta je skupština održavana preksinoć, ali je, unatoč agitaciji dra. Lorkovića, izpala vrlo slabo. Brzojavljaju nam, da osim nekoliko osobnih prijatelja i nekoliko djaka nije bilo druge publike. Masaryk naravski nije falo te je poprimitena jedna njegova rezolucija proti magjarskom teroru.

Pravaši i Slovenci nisu prisustvovali toj skupštini, s razloga koji će svatko lako shvatiti. Koalicionaška gospoda pošla su u Beč, da se tuže proti terorizmu Tomašića, ali gdje su bile njihove tužbe proti terorizmu kog su oni skupa sa Tomašićem vršili protiv pravaša? Ili su zaboravili, kakva su sve bezakonja poduzimali, da sruše dra. Prebega u Brodu a da prodre njihov Hinković? Razupst pravaškog gradskog zastupstva nije najveće naslije koalicionašima u onom izboru.

Pa čemu apel na javno mnjenje u Austriji, kada koalicionaši po svom programu obećavaju da će ići stopama Tomašićevim? Čemu bi se Austrija angažirala da sruši jedan nagodbenjački režim a podigne drugi, a možda za Hrvatsku još pogibeljniji?

Pravaške kandidature.

Stranka prava kandidira za saborske izbore u Banovini sljedeće kandidate:

pirlukom i ošeta k moru, da se razgovara s njegovim žalima, da mornaru do gojna i napuna vimeza nabrekla bila jedra u mirnu pučinu zaveze.

Tamo megjer sve buja; čilošču se razmeće i veselo k napretku rli, a amo san. Ni otkuda ožimata života, da se odapneš smalaksalici, što ožgo i oždo, do izdisanja prignječala, stišta i prignjavlja . . .

Snujem ja — moj će, Brzalo, po navadi, mrdnuti i lajeknuti, kad mu dojadite mušice, da se potuži na nje, pa će zamuknuti i zavezati. Nu ovoga puta moja pramašila, jer lavež užestao, otegnu se, stopi i smrsi se u zavijanje — a onda nisesu pošalni posli, već je znamen, da, ako Brzalo ne nasrće na Turke i hajduke, nije valaj ni na mravce. Još mi i gušćim borama po čelu obori zapovjedanje: — „Čočo, čočo, ne, bilo te! Ne brzaj, Brzalo, da ne dobrzaš, ko sam i ja jedna i stara!“

Sklišim ja iza pisarnoga stola, oturim knjigu, a u neke i spredneti da ne bi, po djavlu, Brzalo — a toga se dosada, u moje pamćenje, nije prigadjalo — kome gaće naćo, pa ti eto stotine na stotinu zanovali, i okapanja, a ne reci — lipó i merterbe sa građanskim oblastima, jer, nećeš li se ti napastima uginjati, ne će one tebi, a ja u ovo svojih zemana, koliko ih je, da

Zagreb I. Dr. Horvat, Zagreb II. Dr. Prebeg, Zagreb III. Frano Hrustić, Varaždin Dr. Jurinac, Karlobag Ivan Peršić, Gospić Dr. Ružić, Perušić St. Vučetić, Otočac Dr. Ogrižović, Senj Drago Vlahović, Slunj Matija Polić, Draganić Dr. Pazman, Jaska Dr. Banjavčić, Pisarovina F. pl. Kufirin. Dugoselo Marko Mileusić, Sv. Ivan Zelina Dr. M. Starčević, Velika Gorica Ivan Peršić, Donja Stubica Dr. Fattori, Glna J. Batašić, Petrinja Dr. M. Starčević, Krapina S. Vukovinski, Pregrada Dr. Kiš, Klanjec Dr. Homotarić, Ivnec Cezar Akačić, Biskupce Juraj Tomac, Ludbreg Pajo Gasparović, Novi Marof Dž. Horvat, Zlatar Dr. Kumičić, Bjelovar Pajo Gabaj, Hercegovac Dr. Ante Adžija, Križ Dr. Frank, Sv. Ivan Žabno Dr. Milobar, Križevci Fran Novak, Koprivnica Stjepan Zagorac, Novigrad Dr. Puk, Kloštar Dr. Balaško, Novska M. Crkvenac, Nova Gradiška Dr. Pomper, Daruvar Dr. Pazman, Pakrac Dr. Matijević, Vilić selo Ivan Zatluka, Požeza Stjepan Lesny, Brod Dr. Prebeg, Garčin Dr. Hrvoj, Virovitica Ivan N. Jemeršić, Slatina Ivan Plevnik, Dalj I. Šulc, Sid A. Jakić, Ilok Dr. Horvat, Vinokovići M. Lombarović, Cerna M. Mihajković, Bošnjaci Ivan Peršić.

Kršnjavi i stranka prava.

Pronosili se glasovi, a i protivnici navlaži ih turali, da dr. Iso Kršnjavi, bivši odjelni predstojnik za bogotožje i nastavu, kandidira kao pravaš. Glavno glasiloo stranke prava „Hrvatska“ na ovo izjavlja, da Kršnjavi niti je član stranke prava niti ga stranka gdje kandidira.

U „Mladoj Hrvatskoj“ vidimo često Kršnjavijevih upljkavaka. Držimo, da će se naša omladina u buduće znati čuvati tih upljkavaka.

Trst je na slovenskoj zemlji.

Tako je u tršćanskom gradskom zastupstvu Talijanima dovinkoo slovenski zastupnik Dr. Wilfan. To je Talijane upeklo te glasilo talijanske liberalne stranke kuša oprovrci tvrnju Dra. W ilfa a.

Dosta je uspomena i spomenika iz stare dobi, koji dokazuju, da je stari Trst bio slovenski. Ti spomenici ne nalaze se u okolici, koja je i danas čisto slovenska, ne nalaze se samo u negdašnjoj okolici, sada Città nuova, nego i u samoj Città vecchia, koju je Dr. Wilfan prepustio Talijanima kao njihovoo.

Glavna ulica staroga mjesta bila je današnja ulica „Riborgo“. Slovenci, koji su pred više vijekova ondje stanovali, prozvaše ju slovenskim imenom „Ve-

ih je, svedjer sa starodavne knjige skidam i sebi ono pelim: „Dajte, vuće, od gosposkih dvora!“

Nazvirim okom kroz priljubljene u priključ vratnice na pendjeru, a ono uprvice pridnu žlta do vrata ulaza u obor odmahiva — žensko je — štapom, brani se, i otmilje Brzalo. Što se opet štaš češće na nj i zaopriće, on to sve to žesće i nasrtljivije razdražen zaskače, i nasrće.

Žensko je i to a češ jedva razaznati, jer od kukuljicka, što je na gelvu natakla, pa sve to tamo udno, do opanka, zaogrnuto je pečatom i teškom sinjavom kabanicom. Ciglo češ razlučiti po bijeloj primetači, što sa prsjuju vrhu, kad ispod kabanice štapom zamahne i sprieda se razodkrije, da nije muško. A kad nije muško, niti će se u što drugo prometnuti, onda je — nu, porci! — žensko. A tko je, što je, koga rado i plemena, ne iskajšiji li je biesan Brzalo, do tren ćemo saznati, da se zeru bliže primakne.

Pa opet ću i to spomenuti, da onog i ovako zatezita boja ne bi ni bilo, da je moja domaćica, netom je načula Brzalovo trzakanje, povirila na prag u vatrenici, jer se Brzalo u ove četiri godine svoja kratkoga vjeka u kući gospodarevoj okusio, što je dobra u njojzi, ali se i osigurao i

lika ulica“, ime koje je još i danas ostalo u uspomeni i rabe ga još stare tršćanske obitelji, koje su danas potisnute u okolice. Današnji trg „Piazza Rosario“ bio je slovenscima „Konjski peč“. Pored ulice „Riborgo“ bila je glavna prometna žila staroga tršćanskoga grada ulica „Cavana“. To ime potječe otduda što je ulica bila kalna (blatna), odatle u dialektu „kavna ulica“, koju su Talijani prekrstili u „Cavana“.

U starom gradu je i ulica „Tigor“, što slovenski znači „Tje gor“.

Ovo slovensko nazivje potvrđuju talijanski pisci, koji su pisali o Trstu, kao Generini, Caprina, Irene della Croce i drugi. Irene della Croce još g. 1630. nazivlje današnju Via S. Siciliano „Markova globena“, a grad kog sv. Jakova „Stari grad.“ Današnja najprometnija licua Via Giuseppe Carducci zvala se „via del torrente Ključ“, ulica Caripson „Materica“.

Iznajšaju sve ovo tršćanska „Edinost“ zaključuje: Slovenci smo v Trstu doma!

Mješovito povjerenstvo.

Na sjednici od 4 ov. mj. mješovito povjerenstvo odbilo je utok proti izboru u Stonu, isto tako proti izboru trećeg tiela u Metkovićima, preinačilo je u korist naše stranke izpadak izbora prvog tiela u Visu, a uvažilo neke prigovore glede izbora u Janjini, ali time izpadak nije preinačeno.

Umjetnici iz Dalmacije.

Gosp. Marko Vučković, bariton na hrvatskom operi, pozvan je da gostuje na lavovskom kazalištu. Pjevati će u „Tosćici“, „Rigolettu“, i „Pagliacci“.

U prazkom „Narodnom divadlu“ debutirao je u nedjelju naš zemljak gosp. Noe Matošić, tenor, u „Rigolettu“, velikim uspjehom.

Promjene u vojsci.

Odstupivši šef generalnog stožera barun Konrad pl. Hötendorf rođen je 11 studenoga 1852. u Penzingu; 1. rujna g. 1871. ostavio je vojnu akademiju kao poručnik. U okupaciji Bosne i Hercegovine sudjelovao je godine 1878. kao nadporučnik, a god. 1879. odlikovan je vojnim krstom za zaslug. Godine 1904. odlikovan je viteškim krstom Leopoldova reda. Šefom generalnog stožera cijele vojske imenovan je g. 1906; 1907. poručeno mu je dostojanstvo pravoga c. i k. tajnoga savjetnika, 1908 odlikovan je redom

Ne beru se duše sa gloga.

Napisao don Marko Vežić.

Zalaja oživlje mo Brzalo i oblimice sklisi ispred svoga kućerka, gdje se bio na plandištu povalo i razbanio, repom odmahiva, da sa sebe sagne i iz rune prognie ljetnu prižegu. Izdiže jednu, pa će opet drugu, šapu sprieda, ne će li ti prićepiti koju mušicu, da je oštirim usjekavcima na prozjarene usturne dobaci.

Smetošje ga sitne, ko zrno su prosa, mušice; prijatila se gdjekoja zvrkulja, pa i ova i ona muha mesarica iz grada amo dolatata u ove posne krši. Ni moj, opet će, vranac nje u tome sramežljivo ruke i lakom, već ga i on svojom sa sebe podario; za uši mu se zavrla, neka se zna, da žive zvrkulja, a nija moj čočo dronjav i runjavi klepo.

Gospojstaci su i sve će zar plantiti. Niti se o čemu zbori i govori već: Brato moja, čudne vatre! Iskapaše, družte moj, oči, što je zvjezdano pričvrstio i ukočio! Sveta i blagoslovljena zimal! Još kad mi ono moje nakaze kod kuće regne na nju! Glavu ću joj, hoću, ovoga mi, stući ko zmiju!

Ne mari — daleko je polje od usta — da će se ovi, kad zima zažeže, te sje-kavci pospu svojom solju, na nju prvi na-

(nastavit će se).

željezne krune I. razreda, a u studenom iste godine imenovan je generalom infanterije.

Novi šef generalnoga stožera, podmaršal Blaž pl. Schiema rođen je kao sin majora 2. siječnja 1855 u Celovcu; vojnu akademiju u Wiener-Neustadtu svršio je god. 1874. God. 1878. dobio je trogodišnji dopust u Perziju, otkuda se vratio god. 1881., to stupio u ratnu školu G. 1884. pridijeljen je stalno generalnom stožeru. Godine 1905. imenovan je general-majorom, nedugo zatim podmaršalom, kao takav pridijeljen je bio kao odjelni predstojnik ratnog ministarstva.

Gospodarski pregled.

Uzorna peradarna.

Ako je naša toliko razvikanja akcija za ekonomsko unapređenje Dalmacije podupno zanemarila jednu vrlo važnu granu narodne prirede — peradarstvo, nije nikakvo čudo, jer, kako znamo, zanemareno je i mnogo važnijih grana gospodarstva, koje se mogu smatrati uslovom za obstanak našeg seljaka.

Glavni krivce ovog zastoja demaskirala nam je razprava sa Posavcem, a skoro će i razprava sa Ožanićem.

U tom obćem zastoju, koji je na ministarstvu prikazan u obratnom svjetlu načičkanim izvještajima, koji odišu štreberskim očlivanjem ljubavi gospodi na ministarstvu, ipak je privatna inicijativa i na ovoj grani, u peradarstvu, pošla prilično snažnim koracima napried.

Medju ostalima naročito ističemo g. Miovića u Benkovcu i g. Koldurovića u Zadru.

Sitnim i ustrajnim radom dobili smo domaće proizvajdače rasplodnih pasmina. Nije to još razvijeno u onom stolu, kako bi to trebalo, ali je početak dobar i uspješan, i što je glavno — i ako priličnim žrtvama — strani se napredni poslovi aklimatiziraju i daju stalni domaći tip, koji je generacijom dobio sve uslove za obstanak pod našim prilikama.

Novi ljudi, nova obećanja, ali i ovdje možemo naglasiti, da je i za ovu granu privrede pokazao g. namj. upravitelj, interesovanja, što više, skrenuo pažnju interesana na koristi, koje od peradarstva ima narod u drugim pokrajinama naše države, gdje se time intenzivnije i racionalnije bave.

Kako doznajemo, g. Koldurović odlučio je svoju peradarnu proširiti i modernizirati, a nema sumnje, da će i sa nadležne strane biti ovom radu poklonjena naročita pažnja. Mlilo nam je zabilježiti, da je izdašno pri ruci interesantima i zemaljsko gospodarsko vieće, naročito g. Hribar, ma da je, kako reče jedan putujući učitelj poljodjelstva, svoje „peradarstvo“ plagirao.

Ovom prilikom preporučujemo našem narodu, da se što više bavi ovom granom privrede, koja je i vrlo usnoga, a može se smatrati nuzrednom zaradom, jer ne traži mnogo truda niti jeke radne snage.

Sredstava treba, ali ne treba graditi kula preko noći, no zidati kamen do kamena. — Agronomus.

Ribarijada pomorske vlade.

Doznajemo, da pomorska vlada namjerava poslati jednog svog činovnika da prouči zadarske prilike (ne znamo gdje), te da onda stavi u promet novog reformatora propalih ribarskih združga. Mi bi se prvi radovali, kad bi pomorska vlada ovo nedonošće (ribarske zadruge) spasila od smrti, ali ne vjerujemo u njenu liečniku sposobnost.

Na adresu pomorske vlade.

Stipi Lučev Ludvikov iz Prvič Luke parobrod „Clupea“ zaplijeno je 13 ožujka mreže. Pošto su ove mreže bile napravljene pod nadzorom lučkog činovnika g. Marinkovića po svim zakonskim propisima, te je Lučev protiv ove zapljene uložio utok. Evo je 9 mjeseci, a Lučev ne prima još svojih mreža nazad, niti mu se što odgovara, prem je sva procedura zatvorena ima punih 6 mjeseci. Evo dokaza, koliko ljubavi imaju neki „pučki prijatelji“ naprama siromašnom ribaru, kao što je Lučev, koji je prozio od vrata do vrata, dok je skupio svotu za napraviti mrežu po propisima zakona, a i ta mu je sada oduzeta, a tim jedina prehrana sljepu ocu, majci i sitnoj braći.

Iz grada i pokrajine.

Pokrajinski školski nadzornik u Šibeniku. U utorku večer stigao je u naš grad pokrajinski školski nadzornik, dvorski savjetnik Antun vitez Štröll, da prigodom nastupa u mirovinu oprosti se s učiteljstvom ovog kotara. U četvrtak je pregledao tečaj usavršavanja, mjestne građanske škole, te se u uspjehu najlaskavije izrazio, a pregledao je i prostorije trorzadredne škole u Docu.

Svi pučki nastavnici ovoga grada upotrebiše ovu priliku da se poklone i pozdrave svog odličnog stariješinu i umnog radnika na nastavnom polju. Ugodno iznenaden, a očito ganut vitez Štröll zahvali učiteljima zaželiv im najljepše zadovoljstvo i okriepu u tegotnom radu. Reče nadalje, da će uvijek i vazda gojiti najsvježiju uspomenu za učiteljstvo, koje je zauzeto i neumorno dolazilo u susret njegovim najboljim namjerama i tako zajednički poradili na korist zemlje i našega naroda.

Kotarski nadzornik gosp. Sinčić sočnim i ganuljivim govorom pozdravi nadzornika Štrölla. Istaknuo riedke vrline, koje rese dičnog stariješinu dalmatinskog učiteljstva, pa njegove zasluge na polju pučke nastave. Zalaži zatim u ime čitavog učiteljstva u Dalmaciji, koje je odano i ljubavi svog vrdnog nadzornika, da i dalje ostaje u službi, jer ga učiteljstvo baš sada treba. Da, baš sada treba dalmatinskom učiteljstvu moralne podpore i umnog zagovornika kao što je nadzornik Štröll, e da se u udovolji njihovim pravednim i opravdanim zahtjevima.

Govor nadzornika Sinčića nazočni su više puta prekidali poklicima odobravanja, a na svršetku popratili klicanjem: živio!

G. Štröll posjetio je prekučer Knin, a jučer povratio se u Zadar.

Desetogodišnjica diletanskog kluba.

Naš Sokol priredjuje u nedjelju 10. ov. mj., prigodom desetogodišnjice obstanka dramatskog diletanskog kluba, druženju zabavu sa vrlo biranim rasporedom. Prvi dio: 1. Proslavo, spjevao g. D. Sirovica, deklamuje g. A. Lušić; 2. Liepa naša, pjeva muški zbor; 3. Hrvatski, pjeva muški zbor; 4. „Živio Sokol!“, igraok u jednom činu, od g. V. Vukića, predstavljaju djeca; 5. San (Hatze) pjeva g. A. Lušić. Drugi dio: Molog, govori g. F. Delfin; 2. Povratak, drama u 1 činu od S. Tucića, predstavljaju članovi diletanskog kluba; 3. „Terzetto“, pjevaju gg. A. Lušić, M. Lušić, i F. Delfin; 4. Zrinskofrankopanska, pjeva muški zbor. Treći dio: Plesni vjenčić. Sudjeluje i sokolski orkestar. Početak u 7 sati večer.

Za tečaj usavršavanja kod naše ženske građanske škole. U sriedu večer u sobi uprave ove škole obdržan je naročit sastanak, sazvan od gosp. pokraj. škol. nadzornika Antuna vit. Štrölla, a na koji pristupio esni cielog učiteljskog osoblja i gg. dr. Krstelj, načelnik, dr. Drinković, nar. zastupnik, S. Sinčić, kot. škol. nadzornik, i D. Sirovica, član mjest. škol. vieća. Gosp. Štröll, iza kako je predočio svrhu sastanka, t. j. da bi se imalo poraditi, e da tečaj usavršavanja kod ženske gradj. škole u Šibeniku bude podignut na dvogodišnji i iza kako je napomenuto sve što tome podignuću ide u prilog, naročito obzirom na lep broj pohađajućih učenica i na interes, kojim građanstvo prati u obće razvitak ženske gradj. škole. — osvrnuo se je potanko na pojedine predmete, što bi se imali poučavati u drugoj godini tog tečaja, i obrazložio važnost pojednoga, iznievši po tom svoja mnienja, koliko bi se sati imalo posvetiti svakom predmetu, bilo obaveznom, bilo neobaveznom. Kod toga su i članovi sastanka sudjelovali, te se sud načelno priznalo pojedinom predmetu njegova važnost i prama tome odmierio broj učevnih satova. Svi predmeti, nuždni za obću i posebnu naobrazbu naših djevojčica, uzeli su u dostojan obzir, tako da bi podignućem tečaja usavršavanja na dvogodišnji naša ženska gradj. škola mnogo dobila i mnogo koristovala našim djevojčicama. Glede naukovne osnove prepušteno je nastavnicima, da je u svoje doba urede prama potrebama i mjestnim prilikama na temelju one, koja je sastavljena za jednogodišnji tečaj. Nakon toga gosp. Štröll je naglasio važnu potrebu, da se obstanak, dotično zavedba ženske građanske škole sa tečajem usavršavanja u Šibeniku utvrdi zakonom, a tako isto da se zakonom utvrdi i pravni odnošaji nastavnika, dotično nastavnika kod iste škole, jer uslied pripojenog tog tečaja nastaje uprav nužda, da se po-

sebnim zakonom ti odnošaji srede i utvrde.

U pogledu pak osivarenja same namisli, da se tečaj usavršavanja podigne na dvogodišnji, gosp. Štröll je izjavio, da će se sa strane školske vlasti poraditi i nastojati što se god bude više moglo, kako se je i do sad radilo za već obstojeći jednogodišnji tečaj i u obće za ovu žensku gradj. školu, ali da je nužno, da bi ova škola trebovala i da će baš trebati onu skrb i onu zauzetnost koju joj je posvetio g. pokr. škol. nadzornik, tako rekuć, kao svome čedu, pa je izrazio namu, da g. nadzornik neće to čedo ostaviti dok se ne osnaži.

Gosp. Štröll očito ganut radi tog iskrenog priznanja odgovorio je, da će njegova skrb preći na onoga, koji će ga nasliediti, i da se nada, da će ovaj zavod biti to ljepše uspjevati, jer ima za to sve uslove.

Time je svršio ovaj sastanak, od kojega se je nadati liepu plodu na korist naše ženske građanske škole, koja zaista izvrsno uspijeva i na kojoj nastavnice i nastavnici uprav zdušno i savjestno rade i nastoje oko naobrazbe i uzgoja naših djevojčica, tako da interes harnog građanstva za ovu školu sve to veoma raste, jer vidi i osjeća, koja je velika blagodat pružena gradom ustanovljenjem ovakove škole.

Don Bartuo pred porotom. Na 2. i 3. t. držala se porotna rasprava proti donu Bartulu Ganzi na tužbu braće Grgić iz Vranjica, da bi ih on bio uvriedio i potvorio. Tužitelji su bili zastupani po don Vjekoslavu Škarici s Milanu Mangieru. Za obranu Dr. Ivo Krstelj. Bilo je preslušno 56 svjedoka, koji su, osim dvojice trojice, bez važnosti, ne samo oni od obrane, nego i oni uvedeni od tužitelja, posviedočili svi u prilog obtuženoga don Bartula Ganze, prikazav ga kao uzor svećenika i plemenita rodoljuba. Sve što je napisao don Bartul Ganza svjedoči su potvrdili, a osobito su se u tomu istakli prvi rođaci braće Grgić. Pred tom činjenicom, koja je značila potpunju pobjedu za obtuženoga, tužitelji su se povukli. Svoj poraz htjeli su da prikriju jednom izjavom, kojom tobože oprašaju obtuženomu u ime kršćanske ljubavi. Nego, svak je odmah opazio, da je to uzmak pred već gotovim porazom. S toga je ta izjava licumjerna i sramotna, a da ironija bude podpuna, izjavu je pročitao dr. Škarica. Kršćanska ljubav i dr. Škarica? Namjera je bila očevidna: osuditi don Bartula i u njemu poniziti svećenika. Za to je gadnoj klizi dobro došlo i ime braće Grgić. Nisu oni marili, da i Grgići budu poniženi, samo da se postigne glavna svrha, utvrditi lažem jednog svećenika. Plan je bio pripravljen kao u precesu Drezga, ali ovaj put puška je strocnula, nije sastavila. Računali su: kod kuće smo, u svom ambijentu, ljudi ili skloni ili terorizani i obtuženik je gotov Njgo prevariše se u račun i kad opaziše da porotnici ne nose savjest na pazar da ugrade njihovim pužadama, a konačna bi izvedenja razvjetlija onaj truli ambijent, u kojem se klika i valja i davi, ne toliko radi braće Grgić, nego radi same klike, pobjegoše, ne bi li barem klikina koža ostala čitva, kada su Grgići bili i tako lakoumno, bezsavjestno i bez potrebe izložili. Da je njima bilo do braće Grgić, oni bi davno odustali od tužbe, a moglo se je to i preko rasprave prije nego li će sud da presliha pod zakletvom ženi i kcer Andrije Grgića i suoči sa njihovim rođakinjama, a da se utvrdi tko svjedoči istinu, a tko laž. To su bili vrlo neugodni trenučci, a da bi zašto, nego da se dodje do jedne izjave, koja, jer licumjerna, nepoštena je, a svak ju je odmah krstio kukavnim uzmakom.

Gušteri će se bit uvjerditi, da za njih nije svjedo.

Obćinski izbori na Muću. Javljavu nam iz Muća, da je politička vlast opredijelila posebnog svog povjerenika za vođenje obćinskih izbora. U našim redovima je veliko oduševljenje za borbu.

Nezgodna ratnog broda „Vesta“. Prekučer oko podne c. i k. ratni brod „Vesta“ dolazeći u ovu luku sreo je na ušću konala Sv. Ante, i to baš na sre-

dini, jedrenjaču „Sokol“, vlastništva Sebastiana Toljza iz Nevidjana. Pomenuti ratni brod zviđao je e da se jedrenjača ukloni sa sredine. I zbilja, jedrenjača pomoću vesala krenula put južnog kraja, a ratni brod išao je pravcem kao obično svi parobrodi, da unijde u luku. Najedanput jedrenjača okrenula se put sjevernog rta Turanj tako da se je nalazila popriečno prove „Veste“ koja je na taj način morala doći do sukoba s njom. Kad je za povjednik „Veste“ vidio, da je sukob nezizbeživ, da izbjegne ljudskim žrtvama i uništenju jedrenjače, on je odmah hladnokrvno skrenuo na svoju desnu tako da ga je s lijeve strane strane uhvatila jaka morska struja, koja ondje vlada, s toga videć da nese nikako moći ući u luku, odmah je dao baciti sidro i dao nalog stroju, da vozi svom snagom na trag, no ipak „Vesta“, uslied male dalečine nije se na vrijeme zaustavila te je udarila provom u južni rt Turanj (villa Dalle Feste) i oštetila ju. Jedrenjača pak, sasvim tim da je „Vesta“ skrenula na desno, udarila je u lievi bok ratnog broda, a da nije bila oštećena.

Ratni brod, pošto je ondje bila velika dubina, nije se nasukao, te je digao sidro, izbio sisaljama vodu, koja bila prodrila u prednji dio broda a istodobno zapovjednik „Veste“ poslao je jednu ladju sa mončadi, da pomognu mončadi jedrenjače.

Postupak zapovjednika gosp. viteza Hansa Gründorfa pl. Zebegény vriedan je svake hvale, jer je, uslied svoje vještine i humanitarnosti, znao izbjeci gubitku povjerenom mu broda, a što je najpohvalnije, pošteđio je ljudske živote.

Šteta Veste iznosi po prilici 10—15000 K. Vesta je ostala u luci, da izkra trerati i privremeno da popravu razbljenu provu, te će danas ili sutra vratit se u Pulu na popravak.

Dar „Djačkom Domu“.

Iz Zadra pišu nam: Gospodin N. N. (ne želi da mu se iznosi ime) darovao je upravi „Djačkog Doma“ svoje srebrne ure i jedan lanac, vlastičtvo njegovog pokojnog sina. Uprave je zahvalila plemenitom darovatelju, te će jednu uru darovati onom pitomcu, koji za prvi semestar pokaže najbolji uspjeh, a drugu uru i lanac onome, koji bude najbolje uspio na kraju godine.

Odlikovanje. Pred nekoliko vremena saopćismo, da bijaše podjeljena tvrtki Singer Co. na obrtničkoj izložbi u Klagenfurtu, zlatna medalja.

Obavješteni smo, da je gore navedena tvrtkana, pred kratko vrieme obdržavanju izložbi u Turinu, odlikovana sa dva „Grand Prix“.

Osobito posvetiše posjetiteljce pažnju novo pronađenom stroju razreda „66“, koji se može dobiti u ovdješnjem dućanu pomenute tvrtke.

Pozivi talijanski. Iz Sinja primamo: Opet sa amošnjega Suda po selima lete pozivi samo na talijanskomu jeziku. Težaci su na hiljade muka, jer nitko ne razumije zašto i kako ga pozivlje. Vrieme je da se ovomu protuzakonitomu postupku odma na kraj stane.

Zastupnikom trg. obrtne komore u Splitu za dalmatinski sabor izabran je bez protukandidata gosp. Dujam Mikačić, obć. blagajnik.

Čedomorstvo. Prekučer je uapšena Antica Gjumlija, žena Stjepanova, iz Crnice, koja je, dok joj je muž bio u Americi, zanosila i dne 6. ov. mj. izvrgla. Diete je bilo zakopano u vinogradu. Uapšena je i majka joj Kata Jurišić žena Matina, radi skrivnje.

Opuzen, 4. prosinca: Gospodarka Smoodakina „Sloboda“ više puta zabode svoj nos u našu obćinu, koja je do sada, na čast budi načelniku i ostaloj revnoj upravi, uzor obćina u cieloj Dalmaciji. Da je to tako budi dokaz Nardelijevoja vlada i tobože Zemaljski Odbor, koji uperiše sve svoje sile da tu čisto pravašku obćinu sruše, ne radi nerada ili bilo česa drugoga, već jedino radi načela političkog i vjerskog.

„Sloboda“ vidi ogromne nezakonitosti koje su počinjene pri zdanjim obćinskim izborima i pozivlje gosp. podnamjesticu grofa Attensa da upre svoje oči u ovu obćinu i da se ne da zasliepiti pri predstojećim izborima. Ovo se mogu nazvati obzločinom u rukavicama, koji su kadri počiniti svako zlo djelo. Naši su se izbori vodili u najboljem ređu, a tu je kroz celo vrieme bio prisutan vladin odaslanik c. k.

kotarski poglavar Tabeau, koji je najsvjestije nadzirao ciele rad pogromi nezakonitosti, kako piše „Sloboda“, već jedino radi formalnih razloga, a ti su što glavari Pasičine nije htio proglasiti izbore, jer bio nagovoren, te sada radi toga odgovoran zakonu. Druga bi bila ogromna nezakonitost što su pravaški pobiedili u sva tri tieša su 780 glasova većine.

Nu kad smo kod ovoga pomenuti ćemo neke nezakonitosti koje je „Sloboda“ zaboravila. Prva je nezakonitost što je vladin odaslanik počerao iz izborne dvorane Ivana Bulića, urednika „Slobode“, koji je došao sa zakonima u ruci kao član porbe, a koji nije znao da mu tu po zakonu nema mjesta. Druga bi bila što je vladin odaslanik doviknuo nekima od porbe: „Vi gospodo samo znate stvar izvršiti. Sada, ili to činite hotimično ili stvar ne razumijete. Ako ne razumijete, onda dobro za drugi put proučite izborni red, onda nećete tako bezobrazno stvar izvršiti“. Treće bi bilo što je porba javno krivotvorila neke pomoćni i to sa podpisom c. k. bilježnika Adama.

„Sloboda“, kad bi znala i za najmanju nezakonitost koja bi bila izvedena sa strane izbornog povjerenstva na korist obćine velikim slovima iznela bi, ali toga nije mogla učiniti, već donela, kao po običaju, par skroz lažnih rieči.

A tko bi sve nabrojio što su gospoda činili, pak sada svoja zlodjela hoće da svalje na pravaše. Gospodo poručujemo Vam da stožite u mraku u kojemu se i nalazite i da nas ne potežete za jezik.

— ipso. —

Tko će platiti parničke troškove?

U nedjelju 3. ov. m. u Tribunalu, obćine tješnjanske, posvadili se Nikola i Andrija Grubelić Kristini te Ivan Grubelić sa Cristianom Markijolom i sinom mu Ivom. U tužnjava ranjeni su Nikola i Andrija Grubelić i Ivan Markijol. Posvadiše se radi parničkih troškova, koje imaju svi skupa platiti Jakovu Kursuru, koga su svojedobno bili zajednički napali.

Ošpice (morbilli). U Tiesnomu ima više slučajeva bolesti ošpica. Škola je zatvorena za mjesec dana. Preporučamo nadležnim činbenicima, da se poduzmu sve mjere te se bolest ne proširi.

Sliedi na četvrtoj strani

Marko Markovina
Split
Telefon 93.

Składište i Zastupstvo

Peći i šparherda,
Eternita
Cijevi, dimnjaka i pločica
keramike
Stakala prostih i ornamentalnih
Papendeka tankog i debeloga
Zahoda porculane i t. d.

Hrvatska Tiskara
SIBENIK
Izradjuje najmodernije tiskarske radnje.

Izvjeshćujte „Hrvatsku Rieč“!

Kakva će biti god. 1912?

Gđja De Thèbes, simpatična i ljubazna parižanka, objelodanjuje svoja proročanstva o godini 1912. Ona gata iz potoza na ruci i po smještaju i svjetlosti zvijezda. Njena proročanstva za god. 1911 u mnogočemu se ispunila, ali teško bi bilo, kada bi se ispunila i njena nagadjanja o godini 1912., jer nam ju gđja De Thèbes prikazuje u vrlo crnim bojama, punu velikih događaja, nesreća i krvi.

God. 1912 — veli gatalica — bit će godina rata, ali taj rat prestat će koncem iste godine ili početkom god. 1913.

Kada se u Francuzkoj govori o ratu, onda se uvijek misli na veliki evropski rat. Gđja De Thèbes veli, da će se ravno vijesje nekako uzdržati do naredne zime, ali tada Europa naći će se pred nezbežljivim sukobima. Prevrat će biti takav, da neće uzkomješati samo cjeleu Europu nego i druge kontinente, osobito Aziju. Doći ćemo do paroksizma pogibelji, kada će kod nas — u Francuzkoj — tresti se zemlja. Bit ćemo blizu kraju tim težkim izkušenjima kada u velikom delu Francuzke ponestane hrane, osobito mlieka.

Gđja De Thèbes prorokuje crne dane prietolnici Francuzke, Parizu. Predviđa grozne atentate, strašne poplave, zarazne bolesti, k tome krvavi ustanak u četvrti između Bourbonške palače, francuzke banke i boulevarda, to jest u srcu Pariza.

Hoće li to biti revolucija proletaraca ili revolucija monarhista? Jedno nam gatalica stalno predviđa, a to je, da će u onoj pariškoj četvrti biti toliko mrtvih da će se činiti kao da su one žrtve nastale erupcijom kakvog vulkana.

Ali gatalica ne predviđa teške nesreće samoj Francuzkoj nego i drugim narodima. Španjolska proći će krvavo doba revolucije, iz koje će se monarhija još jednom spasiti. Englezku stići će kobni dani. Prvenstvo Pruske u Njemačkoj pada i dnevni carstva izbrojeni su.

Italiji priroče gđja De Thèbes sjajnu budućnost.

I za Austriju ima ova interesantna parižanka vrlo sjajna predviđenja. Austrija će vući koristi i iz pomoći koju je pružila Vatikanu u težkim časovima.

Napokon gđja De Thèbes naviešta skoro smrt pape i uzpostavu kraljevstva u Portugalu s novim vladarom.

Ali slavna gatalica nije sama da proriče Njemačkoj teške dane. Eduard Drumond upozoruje ovom prigodom na proročanstvo jednog njemačkog bratra iz srednjeg vieka, koji je navieštio sve događaje susjednih viekova. Taj bratar predviđa sasma jasno za ovo doba konac njemačke dinastije.

Kako vidimo, gđja De Thèbes proriče nam crnu god. 1912. Pa kad je tako — predložio je jedan veseli pariški novinar — preduzmimo jedan radikalan liek i godinu 1912 jednostavno obustavimo, a preskočimo odmah na god. 1913; bit će veseli svi, a osobito oni koji se spremaju u penziju.

STRANCI U ŠIBENIKU.

Prispjeli od 17 studenoga do 4 prosinca.

Grand Hotel Velebit: Antica Coppi, priv., Driš; Adolf Kohn i supruga, putnik, Prag; Mate Štampalija, mesar, Lošinj; Richard pl. Hunka, major, Budimpešta; David Ziegler, putnik, Beč; Ivan Venturini, mesar, Zadar; Adolf Schmidt, korv. kap. sa suprugom, Šibenik; Enriko Veneziani, putnik, Trst; Vittorio Morgante, putnik, Trst; Grgo Vidović, abs. fil., sa suprugom, Split; Adolf Weiser, putnik, Beč; Franjo Moravus, tvorničar Brno; Julius Hollovsky, putnik, Beč; David Ziegler, putnik, Beč; Franz Mohr, putnik, Trst; Šime Lakoš, poštar, Prvič-Luka; Dragutin Bötner, major, Šibenik; Rudolf Klodner, inžinir, Beč; Ivan Petrić, inžinir, Beč; Ignaz Slietckmann, putnik, Pešta; Milan Spitzer, putnik, Pešta; Marko Cetnik, financ. nadstražar, Kotor; Sarlot De Mate, glumica, Milan; Gjudita Genessini, glumica, Rim; Maria Tonaghi, glumica Milan; Milan Marušić, rav. Štedione, Omiš; Linhardt Rol., kom. rat. morn., Šibenik; Albert Sturcki, kapitan, Šibenik; Antun Jelić, putnik, Split; Jos. Klouzek, putnik, Brno; Gustav Schreiber, kapetan, Šibenik; Vlastimir Gjupić, putnik, Trst; Stipe Blues, kapetan, Šibenik; Franz Wagner, putnik, Beč; Rudolf Spitz, trgovac, Beč; Rudi Chiantoni, glumac, Milan; Mutalido Emilio, glumac, Milan; Raviglia Paolo, glumac, Turin; Fabiani Renzo, glumac, Milan, Friedrich pl. Fodrnsburg, inž. ratne morn. Pula; Mate Štampalija, mesar, Lošinj; Rudi Korngut, putnik, Beč; Rosminda Quevedo, glumica, Milan; Rosminda Aran Quevedo, glumica, Milan; Marin Nikolić-Kaer, c. k. politički povjerenik, Zadar; Ivka Sarić, privat., Zadar; Mate Štampalija mesar, Lošinj; Paul Orkucher, putnik, Beč; Jakob Bohm, putnik, Beč; Dragutin Kruz, kapetan, Zadar; Milan Kernik, putnik, Rieka; Emil Tschurn, putnik, Ljubljana; Josip Bergmann inžinir. Zadar; Dr. Medini, odv., kan. Driš; S. Kure, posjednik, Zlarin; Eugen Jarc, profesor, Ljubljana; Dr. Vicko Lisičar, vojn. župnik, Dubrovnik; D. Kohn, putnik, Ujvidol; Dr. Miloš Martić, odvjetnik, Knin; J. Bikić, krčmar, Vodice.

Hrvatska Tiskara (Dr. Krstelj i drug.)
Vlastnik, izdatelj i odgovorni urednik:
JOSIP DREZGA.

**VELIKA ZLATARIJA
GJURO PLANČIĆ**
VIS - STARIGRAD - VELALUKA

BOGATO SNABDJEVENA PODRUŽNICA
ŠIBENIK.

Pokućstvo

solidno i ukusne izradbe
može se dobiti uz veoma
nizke cijene samo kod
dobro poznate trgovine
A. DELFIN, Šibenik.
tapetarska i devodjelohka
radionica

Austrijansko parobrodarsko društvo na tlovanice

„DALMATIA“

uzdržava od 1. maja 1911. sljedeće
glavne prupe:

- Trst—Metković A (poštanska)**
Polazak iz Trsta ponedjeljak u 5 sati posl. odne povrtak svake subote u 6 sati prije podne.
- Trst—Metković B (poštanska)**
Polazak iz Trsta u četvrtak u 5 sati poslie podne; povrtak svake sriede u 6 sati prije podne.
- Trst—Metković C (poštanska)**
Polazak iz Trsta u subotu u 5 sati poslie podne; povrtak u utorku u 6 sati prije podne.
- Trst—Korčula (poštanska)**
Polazak iz Trsta u utorku u 5 sati poslie podne povrtak u ponedjeljak u 6 sati prije podne.
- Trst—Šibenik (poštanska)**
Polazak iz Trstasvake sriede u 5 poslie podne; povrtak u utorku u 6 sati prije podne.
- Trst—Metković D (trgovačka)**
polazak iz Trsta svake nedjelje u 3 sata pr. pod. povrtak svake nedjelje u 2.30 poslie podne.
- Trst—Vis (trgovačka)**
Polazak iz Trsta u petak u 5 sati poslie podne povrtak svaki četvrtak 8.30 prije podne.

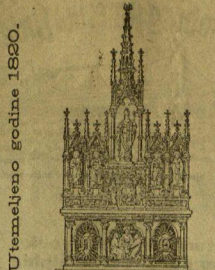
POZOR RODOLJUBI!

Zahtjevajte posvudje
naše igrače karte

„PRIMORKA“

Prva slavenska tvornica
igračih karata u Ljubljani.

INSAM & PRIMOTH
St. Ulrich, Groeden (Tirol).

Više puta nagradjene.

Utemeljeno godine 1820.

Šiparske radnje iz drveta za crkve
Kipovi svetaca, oltari, propovjedao nice
križni putevi, razpela, jaslice itd.

Katalog uzoraka s cjenama daje se badava.
Za dostavu naručbe do štacije uključivo sa
skrinjom, ne plaća naručitelj.

Papier à Cigarettes
ABADIE

Kako da se očuvamo od želudačne bolesti?

Sa želudačnom bolesti u današnje vrijeme jako mnogo ljudi boluje, a da se tome predu-sretne preporučam u zgodno doba uporabu

Dra. ENGEL'schen NECTAR

Oj okrepiljuje želudac i omogućuje dobru probavu, te čini svakoga potpuno zdravim. Tko daleko eli očuvati svoje zdravlje do najviše starosti, neka, upotrebljava izvrsno i hvalevredno sredstvo:

Dra. Engel'schen Nectar

Ovaj izvrsni Nectar pronadjen je od soka iz raznih bilina pa mliešan sa dobrim vinom. Djelujesa svojim sadržajem na svježost, jakost i probavu. Osim toga je izvrsni liqueur za želudac, odnosno želudačno vino i nema nikakve škodljive posljedice. Zdravi i bolesni mogu za poboljšanje zdravlja upotrebljavati. Nectar djeluje kod probave i prouzročuje praviljenje sokova.

Preporuča se osobito za one

Dra. Engel'schen Nectar

koji žele imati potpuno zdrav želudac. Nectar je izvrsno sredstvo proti želudačnom kafaru, grečvima, boli i slabozudnosti. Isto tako NECTAR odstranjuje zacepljenje, ukocenost, kolikui srčanu kucavicu, a daje mnogo bolju mirnoću, tek i ugodno spavanje, dočim bezasnici, glavobolju i nervoznost uništava. Uslied svoga djelovanja, NECTAR na daleko uživa dobar glas, NECTAR djeluje da si krepak i veselo.

NECTAR se dobiva u bocama za 3 i 4 K u ljekarnama Šibenika, Sinja, Skradina, Driša, Tiesna, Biograda na moru, Vrljke, Knina, Zadra, Benkova, Kaštelstarog, Splita te u svim većim manjim mjestima Dalmacije i u cijeloj Austro-Ugarskoj.

*Kod gdje rasadljio ljekarne u Šibeniku 3 i više boca „Nectar“ po originalnoj cieni u sva mjesta Austro-Ugarske.

Čuvajte se patvorenja!

Zahtjevajte samo izključivo

Dra. Engel'schen Nectar

Moj NECTAR nije nikakova tajna. Sadržina mu je: Šamoa 300, vinaka besta 150, malinov sok 100, crveno vino 100, sok od jagoda 100, sok od trešanja 200, stolisnik 30, kumak jagode 30, pelina 30, koromač, anis, citropres i drugo korjenje po 10, pomiešano sve skupa.

Širite „Hrvatsku Rieč“!

HRVATSKA VERESIJSKA BANKA

PODRUŽNICA ŠIBENIK

Centralna DUBROVNIK. Podružnica u SPLITU i ZADRU
DIONIČKA GLAVNICA 2,000.000 K
PRIČUVNA ZAKLADA U PRITIČCI 250.000

BANKOVNI ODJEL

PRIMA ULOŽKE NA KNJIŽICE U KONTO KURENTU I ČEK PROMETU; ESKOMPTUJE MJENICE, OBAVLJA INKASO, POHRANJUJE I UPRAVLJA VRIEDNINE. DE-VIZE SE PREUZIMLJU NAJKULANTNIJE. IZPLATE NA SVIM MJESTIMA TU I INOZEMSTVA OBAVLJAJU SE
BRZO I UZ POVOLJNE UVJETE.

MJENJAČNICA

KUPIJE I PRODAJE; DRŽAVNE PAPIRE, RAZTERET-NICE, ZALOŽNICE, SRECKE, VALUTE, KUPONE. PRODAJA SREČAKA NA OBRČOČNO ODPLĆIVANJE. OSJEGURANJE PROTI GUBITKU ŽRIEBANJA. REVIZIJA SREČAKA I VRIEDNOSTNIH PAPIRA BEZPLAT-NO. UNOVČENJE KUPONA BEZ ODBITKA.

TVORNICA PAPIRNATIH VREĆICA

ANTE ZORIC - ŠIBENIK - (DALMACIJA).

Tvornica je uredjena sa svim potrebnim strojevima
Izradjuje vrećice u svim veličinama i u svim bojama.
Ovo je prvo i jedino domaće poduzeće ove vrste.
Cijene su vrlo umjerene, te domači potrošioči ne će imati razloga, da pored domaćeg poduzeća služe.
se iz vana.

NARUČBE SE IZVRŠUJU VRLO BRZO I TOČNO.

Krondorferova
alkalička naravna,
kiselica.

Dobiva se u drogeriji

V. VUČIČA

Šibenik

LJEPOTA I UMILJATO LICE postizava se kroz uporabu

AACHENER - THERMALOVOG SAPUNA

koji je ujedno najbolje sredstvo za očuvanje proti kožnoj bolesti

Dobiva se samo kod braće M. V. ŠKUBANJA — ŠIBENIK (Dalmacija).

Cijena jest za komade od I-e vrsti K 2-40
" " " " " II-e " " " " " 1-60

Cijena jest za komade od III-e vrsti K 1-40
" " " " " IV-e " " " " " —80

PRIJE UPORABE

POSLE UPORABE